

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Fra SK · udateret [aug. 1848] · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge

Citation: Kierkegaard, Søren: "Fra SK · udateret [aug. 1848] · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2012 , s. 2r. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-b259-txt-shoot-n268.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Fra SK · udateret [aug. 1848] · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge

Kjære Hr Conferentsraad!

Først en lille Fortælling til Indgang. Det skal ofte have beskæftiget store Comikere som en privat Fornøjelse, hvorvidt den Ene kunde bringe den Anden til at lee under Stykket. Saaledes fortælles det ogsaa om Frydendahl, at han med en anden af de ældre Skuespillere, hvis Navn jeg ikke kan bestemme, havde indgaaet et Væddemaal, hvo der en bestemt Aften først kunde bringe den Anden til at lee. Hvilket Stykke var, kan jeg ikke erindre; det er da ogsaa det Ligegyldige. Frydendahl forestillede Zoroaster ell. noget Lignende, saadan en østerlandsk Ypperstepræst med et langt Skjæg, en Tuba paa Hovedet i en Slags Slobrok – skjøndt jeg ikke har seet det, staaer Frydendahl dog lyslevende for mig, en Skikkelse, der uimodstaaeligt maatte bringe enhver Tilskuer til at lee, uden at det dog lykkedes den, at bringe den anden Comiker til at lee. De to Akter vare allerede forbi, og det var endnu ikke lykkedes Frydendahl. Da havde han i 3^{die} Akt følgende Replik; han skulde til den anden Comiker, der altsaa ogsaa har været en Art Zor[o]aster, sige: Du indbilder Dig at være en Helgen, men Du er en Afgudsdyrker. Med disse Ord skulde saa Frydendahl gaae ud af Scenen, udtrykkende den dybeste Foragt for den Anden. Det gjorde han ogsaa. Men da han var kommet lige til Coulisserne, vendte han sig endnu engang om, samlede hele sin vis comica og sagde: Pfui! Dette stod ikke i Rollen, og frembragte ved Forbindelsen med Replikkens høie Pathos (Du er en Afgudsdyrker) og ved Frydendahls Mesterskab den forønskede Virkning: Den Anden brast i Latter.

O, kjære Hr Conferentsraad, saaledes vilde jeg ogsaa, hvis jeg traf Dem personligt i det onde Lune, hvorover De sidste Gang klager, jeg vilde opbyde Alt for at forjage Dem dette onde Lune; lykkedes det ikke, saa vilde jeg tilsidst sige: Pfui! Jeg har nu engang faaet den fixe Idee, at De bliver og maa blive yngre – men naar De saaledes (tilgiv, at jeg taler saaledes, men det er i Berøring med min fixe Idee) paa nogen Maade hengiver Dem til det onde Lune, saa bliver De ikke yngre. Men ikke sandt, nu er det forbi, det var en lille Iling – nu er De atter ifærd med at blive yngre; og jeg med Længsel imødeser det Øieblik, da jeg skal faae Leilighed til personligt at forvise mig [der]om, naar jeg som »Tilhører« gaaer ved Deres Side.

Men nu til Andet. De, som agter paa Dagens Begivenheder og stadigt følger med, Deres Opmærksomhed er det vistnok ikke undgaaet, hvor betegnende det er, at de nyeste Folkeforsamlinger her i Byen holdes i et Hippodrom. Den, der forstaaer at tyde Tidernes Tegn (om ikke saa dybsindigt som Cand. Christensen, der, in parenthesi sagt, for mig har den Mærkelighed, at han først har været min Secretair, der afskrev Enten – Eller, og senere med Djærvhed angreb mig i Kirketidenden, og besynderligt nok »for at vise mig at han turde skrive mod mig«), ham maa det være paafaldende, at den nyere Tid mere og mere afskaffer Bestemmelsen: Msk., for at substituere Bestemmelsen: Hest. Man taler saaledes nutildags ikke som i gamle Dage om Menneskers Kraft, om en Holger Danskes Kraft o: D.; nei man taler bestandigt om Heste-Kraft, om saa og saa mange Hestes Kraft. Men en Forsamling af Msker, der kun ville virke som Mængde, som numerus, virker jo egentligen ogsaa kun som Maskine. Jeg foreslaaer derfor at der indføres en ny Sprog brug. Antaget at 50 Msker er = 1 Hests Kraft, dette antaget, vil man saa, istedetfor at sige: igaarftes afholdtes en Forsamling i Hippodromet af 1000 Msker, istedet derfor vil det hedde: igaarftes afholdtes en Forsamling i Hippodromet paa 20 Hestes Kraft – Balthasar Christensen præsiderede. Det vilde saa igjen være meget tidssvarende, om En kunde udarbejde en Tabel ell. en Slags regula Petri, hvori man kunde slaae op for at see, hvor mange Hestes Kraft der var fornøden i Forhold til det forskjellige Øiemed. Her blot et Exempel paa et regula Detri-Stykke i den Stil: naar 10,000 a 15,000 Msker paa Gaden altsaa 200 a 300 Hestes Kraft er tilstrækkelig til et Ministerskifte hvor mange Hestes Kraft behøves saa for at tilveiebringe et Cancelliraads-Skifte, det er, for at faae een Cancelliraad afsat og en anden indsat? Ja, denne Hestekraft, den Hestekraft, det er en prægtig Opfindelse og den moderne Tids Stolthed. Aandskraft og Hoved kommer det mindre an paa i disse store Forsamlinger. Det er virkelig som Lichtenberg saa ypperligt siger: ohne Hände (nemlig for Ballotationens Skyld) ist nichts anzufangen, aber der Kopf ist nur eine Art von Hut, den man zwar zuweilen trägt, der aber bei den eigentlichen Galla-Begebenheiten unsers Lebens abgelegt werden muß.

Dog det er sandt, inden vi gaae videre, ell. maaskee rigtigere idet vi nu gaae videre thi vi spadserer jo: da vi sidst talte sammen var der Noget, De forlangte jeg næste Gang skulde oplyse: hvilken er Forskjellen mellem en Jernstøber og Kandestøber. De erindrer nok, hvorledes Rhabeck svarede Lars Mathiesen, da denne skulde besvare det Spørgsmaal, hvilken Forskjel der var mellem ham (L. M) og et Æsel. L. M. svarede: det veed jeg ikke – og R.: ja jeg veed det saa vist heller ikke. Forskjellen er ikke i Dannelse, thi de have begge studeret og ere begge væsentligen dannede ved den politiske Stokfisk, dette mærkelige Skrift der bestandigt udkommer »trykt i dette Aar«. Forskjellen er hell. ikke, at den ene støber Kakkellovne den anden Kander; thi denne Forskjel er kun tilfældig, Ligheden den væsentlige, at de begge støbe Stater, og atter Ligheden den væsentlige, at de begge maaskee derved glemme at støbe Kakkellovne og Kander, saa denne Forskjel aldeles gaaer ud. En Smule Forskjel er der dog. Saavidt man kan skjønne, er Kandestøberens Autodidact, han har paa egen Haand studeret den politiske Stokfisk. Derimod har Jernstøberens vistnok en Lærer, der gjennemgaaer Lectien med ham, og derpaa overhører ham saa vel indenad som udenad i Stokfisken. Forsaavidt synes Jernstøberens nærmest at ligne Kandestøberens tilkommende Svigersøn, hvem jo

Kandestøberen hver Aften vil overhøre; altsaa Jernstøberen er Kandestøberens Svigersøn. Fremdeles er der den Forskjel, at Kandestøberen med en vis Ophøieth aldeles glemmer Kandestøberen, og Alt hvad der erindrer om Kandestøberen og Kandestøbere, hvorimod Jernstøberen aldeles ikke kan glemme Jernstøberen, men vil støbe Staten om i Faveur af Jernstøbere.

Men a propos om Jernstøbere, De er altsaa af den Mening, at der skal, om ikke en Jernstøber, saa dog en Jernhaand ell. en Tyran med en Jernhaand, en militair Despot med en Jernhaand til for at ordne de europæiske Forhold. Imidlertid mistvivler De selv om Cavaignac, og det vistnok med Rette. Han har som bekjendt kun een Arm; imidlertid kunde det jo være nok, naar han saa havde Jernhaanden paa denne ene Arm. For at kunne have en Jernhaand behøves kun een Arm, hvad skal de mange Arme til; det bliver let en Modsigelse, ligesom det i sin Tid forekom mig en Modsigelse, at man havde saa travlt med at strikke Strømper til Armeen, paa samme Tid som Berlingske Tidende hver Dag forsikkrede og »Fædrelandet« med, at vor Beslutning var at falde som een Mand – saa altsaa kun eet Par Strømper var fornødent. Men tilbage til Cavaignacs ene Arm. Ulykken har De ganske rigtigt opdaget: han har giftet sig, og har altsaa ikke engang den ene Arm fri – medens han er fri for den anden Arm. En Mand, der skal herske med Jernhaand burde aldrig være gift; og skal galt være, da aldrig anderledes end ved en Vielse til venstre Haand. Men han har ingen venstre Haand, altsaa har han ved at gifte sig bortgivet sin høire Haand – medmindre han har ladet den Elskede vie til Stumpen. Er dette Tilfælde[t], saa er det et saa »skjødesløst Ægteskabsløfte« og et saa stumpet Forhold som muligt, maaskee man saa alligevel kunde haabe paa Cavaignac, hvem jeg forøvrigt slet ikke haaber paa, da jeg blot anseer ham for Thiers' Redskab.

Dog Spøg til Side. Thi hvoraf har jeg faaet at vide, at De venter en Tyran, hvor jeg venter en Martyr? Det har jeg faaet at vide af et lille Digt, hvis Værd og hvis Værd for mig jeg paa mere end een Maade skjønnsomt paaskjønner. De veed ikke, siger De, om jeg er en Ven af politisk Poesie; men jeg veed ikke, hvor De kan falde paa at kalde dette lille Digt politisk Poesie. Det bærer jo saa aldeles Præget af en stille Aands Væsen, det ligger jo skjøndt opfattende det Politiske i en Idee, dog saa fjernt fra den politiske Larm og Støi, saa fjernt som Deres landlige Opholdssted ligger derfra, ja endnu fjernere, saa fjernt som den Fjernhed i hvilken De boer derude er fra Politikens Travlhed. Pol[i]tiske Digte derimod kalder man saadanne, som ikke ville have Ideens Fjernhed, men som ville støiende ind med i Støien. Dette angaaende Digtet, det er en Stemning, født i Dølgemaal, og meddeelt i Dølgemaal. Og derfor seer jeg atter heri et nyt Beviis for den Godhed, De nærer for mig: at meddele mig et Digt af Dem selv som i Fortrolighed.

Tak da, tak for hver mig saa kjerkommen Meddelelse fra Dem, tak for hvad den betegner mig, at De tillader mig at forblive

Deres
S. Kierkegaard.